

Bogusława Kałużna
BY UMIELI ZAPALIĆ INNYCH ! - W KRĘGU
DZIAŁAŃ POWIATOWEGO OŚRODKA
ROZWOJU EDUKACJI W JAWORZE

Warszawa 2015

„Nie powinno zabraknąć dobrych ludzi, lubiących dzieci i dbających o ich sprawy, mających różne pasje i zainteresowania. Ważne, by umieli zapalić innych. Sukces podobnie jak porażka jest udziałem wielu ludzi. Nie ma wybitnych uczniów bez wybitnych nauczycieli”

J. Lipszyc

Ziemia Jaworska położona jest w południowo – zachodniej części Dolnego Śląska i obejmuje niezwykle atrakcyjny pod względem turystycznym teren Gór i Pogórza Kaczawskiego. Powiat jaworski powstał w wyniku reformy administracyjnej w roku 1999. W skład powiatu wchodzi 6 gmin: Bolków, Jawor, Męcinka, Mściwojów, Paszowice, Wądroże Wielkie, obejmując zasięgiem 84 miejscowości. Na terenie powiatu znajduje się siedem przedszkoli, szesnaście szkół podstawowych, siedem gimnazjów, trzy szkoły ponadgimnazjalne oraz trzy placówki.

Uchwałą nr XX/128/2000 Rady Powiatu w Jaworze z dnia 28 kwietnia 2000 r. utworzono Powiatowy Ośrodek Metodyczno –Programowy, w którego skład weszła Filia Biblioteki Pedagogicznej na podstawie porozumienia NR 5/2000 z dnia 29 lutego 2000 r. zawartego pomiędzy Zarządem Województwa Dolnośląskiego a Zarządem Powiatu Jaworskiego w sprawie przekazania Powiatowi Jaworskiemu prowadzenia Filii w Jaworze Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej Oddział w Legnicy.

Uchwałą nr XXXI/157/05 Rady Powiatu w Jaworze z dnia 25 lutego 2005 r. utworzono z dniem 1 marca 2005 r. zespół placówek oświatowych o nazwie Powiatowe Centrum Poradnictwa Psychologiczno - Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego w Jaworze. 1 września 2005 r. dyrektorem placówki została pani Bogusława Kałużna. W skład Centrum weszły: Filia Biblioteki Pedagogicznej, Ośrodek Doradztwa Metodyczno - Programowego oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Od 2005 roku prowadzimy sieci współpracy i samokształcenia (wcześniej nazywane jako zespoły samokształceniowe). Już od 15 lat nasza placówka wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów prowadzi różnorodne działania służące niesieniu pomocy uczniom, ich rodzicom oraz wzmacniające kompetencje nauczycieli. Zarówno Poradnia Psychologiczno –Pedagogiczna, jak i Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Filia Biblioteki Pedagogicznej starają się współpracować ze sobą w tej kwestii, wynikiem czego jest opracowana wspólnie oferta na każdy rok szkolny. Są w niej zawarte zadania wspólne dla wszystkich jednostek, jak i odrębne ze względu na ich merytoryczność.

Działalność edukacyjno-metodyczna biblioteki opiera się na konsultacjach dla nauczycieli bibliotekarzy oraz warsztatach szkoleniowych dla bibliotekarzy szkolnych w ramach Sieci Współpracy i Samokształcenia, lekcjach bibliotecznych, a także sporządzaniu zestawień bibliograficznych na tematy zgłoszone przez nauczycieli.

Ośrodek Doradztwa Metodyczno - Programowego zapewnia pomoc merytoryczną, metodyczną oraz w procesie uzyskiwania przez nauczycieli stopni awansu zawodowego.

Ponadto oferuje pomoc w rozwoju umiejętności zawodowych nauczycieli, w tym w pełnieniu funkcji opiekuna stażu. Zadania placówki w szczególności obejmują: upowszechnianie nowych metod, technik, form i środków dydaktycznych, wspieranie i rozwijanie uzdolnień poprzez organizację konkursów matematyczno – przyrodniczych, humanistycznych, językowych i artystycznych itp., upowszechnianie osiągnięć nauczycieli, organizowanie i realizację procesu doskonalenia i kształcenia nauczycieli w zakresie kompetencji specjalistycznych, dydaktycznych i psychologicznych oraz zapewnianie różnorodnych form doskonalenia i kształcenia nauczycieli. Oferta Centrum skierowana jest do nauczycieli i wychowawców wszystkich typów szkół i placówek oświatowych powiatu jaworskiego.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna ma za główne zadanie wspomaganie rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży, świadczenie pomocy pedagogicznej, psychologicznej i logopedycznej dzieciom i młodzieży, a także ich rodzicom, opiekunom i nauczycielom. Pracownicy poradni pomagają uczniom w przypadku trudności w nauce, kłopotów wychowawczych, problemów emocjonalnych, zaburzeń mowy, trudności w wyborze zawodu oraz nieprawidłowych relacji w klasie i w rodzinie. Placówka kompleksowo realizuje swoje zadania statutowe i funkcjonuje na podstawie opracowanych wewnętrznych dokumentów. Objęła opieką merytoryczną i metodyczną nauczycieli przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych powiatu jaworskiego. Nadrzędnym jej celem jest wspomaganie nauczycieli w ich wszechstronnym rozwoju zawodowym oraz udzielanie wsparcia placówkom oświatowym w ich działalności dydaktyczno-wychowawczej i opiekuńczej.

Centrum podejmuje ciągle nowe inicjatywy. Powołało m.in. do życia zespoły samokształceniowe: początkowo dla nauczycieli języka polskiego i matematyki, a następnie z edukacji wczesnoszkolnej, wychowania przedszkolnego oraz dla pedagogów szkolnych. Cyklicznie organizowane są konferencje dla dyrektorów szkół i placówek z całego powiatu. Zapewnia to systematyczny przepływ informacji, przekazywanie nowej oferty PCPP-PiDM, informowanie dyrektorów o zmianach w prawie oświatowym oraz interpretowanie tych przepisów, organizowanie szkoleń dla kadry kierowniczej oraz organizowane są cykliczne spotkania w ramach sieci współpracy i samokształcenia.

Kilka razy w roku szkolnym odbywają się w Centrum spotkania pedagogów szkolnych w ramach specjalnie do tego powołanego zespołu, którym kieruje psycholog i pedagog. Pozwala to na wymianę doświadczeń, stałą współpracę i przepływ informacji między placówką a szkołami. Jednocześnie odbywają się szkolenia o różnej tematyce, opracowywane są wspólne działania.

Od roku szkolnego 2008/2009 odbywa się w Jaworze Powiatowa Gala Laureatów, której idea jest podsumowanie powiatowych konkursów przedmiotowych oraz zaprezentowanie laureatów. W przedsięwzięciu organizowanym przez centrum biorą udział placówki oświatowe powiatu jaworskiego (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazjalne, ponadgimnazjalne). Otrzymują one certyfikaty za kształtowanie wszechstronnej osobowości uczniów, wspieranie rozwoju ich zainteresowań, uzdolnień i talentów w ramach powiatowego programu „Szkoła Otwarta na Wspieranie Uzdolnień”.

W Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej zostało powołane jaworskie koło, w skład którego wchodzi wszyscy chętni logopedzi zatrudnieni w szkołach i placówkach powiatu. Spotykają się oni systematycznie na terenie różnych placówek, wymieniają się doświadczeniami, dzielą przykładami dobrych praktyk, prowadzą szkolenia, zapoznają się wzajemnie z różnymi metodami pracy dydaktycznej, wspólnie opracowują materiały dydaktyczne i pomoce ułatwiające codzienną pracę z uczniami. Ważnym przedsięwzięciem w kalendarzu imprez jest Dzień Bezpłatnych Diagnoz Logopedycznych, organizowany przez Polski Związek Logopedów w ramach Ogólnopolskiego Dnia Bezpłatnych Diagnoz Logopedycznych. W tym dniu swoją pomoc świadczą logopedzi z różnych szkół i placówek powiatu jaworskiego. Za ważną inicjatywę można uznać realizację programów pracy z dzieckiem zdolnym pn. „Mały geniusz”, „Mądra główka”, które zostały opracowane dla dzieci uzdolnionych matematycznie, lingwistycznie oraz posiadających duże zdolności ogólne.

W roku szkolnym 2010/2011 Powiatowe Centrum Poradnictwa Psychologiczno – Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego w Jaworze uzyskało tytuł „Miejsce Odkrywania Talentów”, który świadczy o tym, że placówka przyczynia się do odkrywania, promocji i wspierania uzdolnień dzieci i młodzieży. Już od roku 2009 placówka organizuje działania w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery.

Swoje cele placówka osiąga dzięki wykorzystaniu dotychczasowych doświadczeń, twórczych postaw osób realizujących zadania oraz efektywnej współpracy z szeroko pojętym środowiskiem edukacyjnym. Otwartość i elastyczność w tworzeniu oferty dla swoich odbiorców, dbałość o rozwój nowoczesnej bazy dydaktycznej, życzliwość i klimat sprzyjający twórczym poszukiwaniom zapewniają właściwą jakość wspomaganie środowiska oświatowego powiatu jaworskiego.

W 2012 roku Powiat Jaworski znalazł się w gronie **98** jednostek samorządu terytorialnego, które aplikowały w I rundzie w konkursie POKL w ramach komponentu centralnego 3.5 „Kompleksowe wspomaganie rozwoju szkół” ogłoszonym przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Przygotowany przez powiat projekt „Pilotażowy model doskonalenia nauczycieli i zewnętrznego wspomaganie szkół i przedszkoli w powiecie jaworskim” przeszedł pozytywnie procedurę oceny formalnej i merytorycznej i **znalazł się na liście rankingowej ośmiu szczęśliwych wnioskodawców**.

Już od początku roku 2011 Powiat Jaworski prowadził działania na rzecz kompleksowego systemu wsparcia szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie pilotażowe założeń wypracowanych w ramach projektu Ośrodka Rozwoju Edukacji „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół”. W tym celu w siedzibie Powiatowego Centrum Poradnictwa Psychologiczno – Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego w Jaworze odbyły się dwa spotkania z dyrektorami szkół (23 IX 2011 r.) i przedszkoli (10 I 2012 r.) oraz przedstawicielami organów prowadzących z terenu powiatu jaworskiego. Ponadto zostało skierowanych na szkolenie sześciu kandydatów na szkolnych organizatorów oświaty.

Głównym celem projektu była poprawa jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie, poprzez wdrożenie kompleksowych programów wspomaganie szkół i przedszkoli. Projekt realizowany był na rzecz nauczycieli, jako

inwestycja w ich rozwój, doskonalenie kadr, rozwój ucznia i wyrównywanie szans edukacyjnych. W projekcie zawarte zostały zadania Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji, który stanowił kluczową postać

w realizacji w/w projektu. Zadania te to m.in.: zdiagnozowanie aktualnych potrzeb rozwojowych szkół i przedszkoli i powiązanie z nimi ofert doskonalenia nauczycieli, zbieżnych z priorytetami oświatowymi państwa; wprowadzenie różnych form doskonalenia nauczycieli w miejscu pracy, aktywizujących uczestników; wykorzystanie doświadczenia, wiedzy i umiejętności nauczycieli i dyrektorów w praktyce oraz wymiana doświadczeń; zaangażowanie w doskonalenie nauczycieli ekspertów, specjalistów czy Coachów. a także zwiększenie potencjału Powiatowego Centrum Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego w Jaworze z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej i informacji pedagogicznej w kompleksowym wspomaganie szkół i przedszkoli w powiecie jaworskim.

Zadania prowadzone w ramach projektu pozwoliły na merytoryczne przygotowanie do realizacji zadań z zakresu wspomagania poprzez: podniesienie kompetencji uczestników systemu doskonalenia, przetestowanie w praktyce funkcjonowania zmodernizowanego systemu, wykorzystanie w procesie doskonalenia potencjału wszystkich instytucji świadczących usługi na rzecz szkół i przedszkoli, kompleksowe przygotowanie powiatu jaworskiego do prowadzenia zadań z zakresu zmodernizowanego systemu, udoskonalenie zasad zmodernizowanego systemu poprzez przetestowanie ich w praktyce, co pozwoli na ewentualną weryfikację założeń.

W ramach projektu utworzone zostały lokalne sieci współpracy i samokształcenia (SWS) nauczycieli i dyrektorów, w tym **3** sieci tematyczne (przedmiotowe lub problemowe) oraz **2** sieci wybrane obowiązkowo z listy udostępnionej przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Utworzono łącznie pięć sieci: SWS dyrektorów; SWS pedagogów, psychologów i logopedów; SWS bibliotekarzy; SWS dla nauczycieli wychowawców oddziałów klasowych oraz SWS w zakresie podniesienia efektów kształcenia.

Każdą siecią kierował koordynator sieci, który był odpowiedzialny za organizowanie i moderowanie pracami sieci współpracy i samokształcenia, zapraszanie ekspertów, a także udostępnianie materiałów samokształceniowych. W ramach SWS projekt przewidywał odbywanie spotkań w formie zajęć z udziałem ekspertów (wykłady, warsztaty, konsultacje) oraz innych lekcji pokazowych i dyskusji.

Poza spotkaniami SWS członkowie sieci mogli korzystać ze specjalnie utworzonej dla potrzeb realizacji projektu platformie internetowej, na której mieli możliwość uczestniczyć w wymianie doświadczeń na, brać udział w grupach dyskusyjnych a także zamieszczać własne materiały dydaktyczne.

W ramach pracy w tych sieciach przewidziano w projekcie **5 trzygodzinnych** spotkań, w tym jedno z ekspertem w formie warsztatów lub konsultacji grupowych. Spotkania SWS odbywały się w PCPP-PiDM w Jaworze również z wykorzystaniem zakupionej w ramach cross-finansingu tablicy interaktywnej.

Dzięki zaangażowaniu w realizację projektu wszystkich nauczycieli objętych programem, dyrektorów szkół i przedszkoli a także wszystkich pracowników związanych z realizacją zadań projektu, powiat jaworski znalazł się w czołowej trójce wiodących jednostek samorządowych. W roku szkolnym **2012/2013** w ramach projektu doskonaleniem zawodowym zostało objętych **408** nauczycieli z **22 szkół i 4 przedszkoli**.

W roku szkolnym 2013/2014 do projektu dołączyły kolejne **3 szkoły** (1 gimnazjum, 1 - technikum i 1 szkoła podstawowa) **oraz 1 przedszkole**.

W związku z przystąpieniem do projektu kolejnych placówek, których łącznie na rok szkolny **2013/2014** było **30 (25 szkół i 5 przedszkoli)**, nastąpiła zmiana w organizacji obszarów dla Szkolnych Organizatorów Rozwoju Edukacji. W nowym roku szkolnym przewidziano w projekcie **5 obszarów po 6 placówek**.

Podstawę do opracowania Roczego Planu Wspomagania dla każdej placówki stanowiła diagnoza przeprowadzona przez Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji SORE. Wywiad z dyrektorem placówki, spotkanie z zespołem zadaniowym oraz radą pedagogiczną pozwoliło na zidentyfikowanie problemu rozwojowego.

W ramach realizacji zadań projektu przewidziane były warsztaty w wybranej przez szkołę/przedszkole jednej z ofert w ilości **12 godzin** dydaktycznych. W każdej szkole/przedszkolu odbyły się **4 trzygodzinne szkolenia**, podczas których przewidziany był catering dla każdego nauczyciela biorącego udział w projekcie. Po zakończeniu pełnego cyklu szkoleń przewidziane były również konsultacje grupowe z ekspertem w każdej placówce jednorazowo **3 godziny**.

Wszystkie działania prowadzone w ramach realizacji zadań projektowych miały na celu zwiększenie efektywności funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli na terenie powiatu jaworskiego. Podniesienie kompetencji uczestników projektu pozwoliło na sprawdzenie funkcjonowania zmodernizowanego systemu w praktyce. Poddanie próbie praktycznego przygotowania powiatu jaworskiego do prowadzenia zadań z zakresu zmodernizowanego systemu pozwoliło na ewentualną weryfikację założeń.

Mając na uwadze fakt, iż głównym celem projektu była poprawa jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie, poprzez wdrożenie kompleksowych planów wspomagania szkół i przedszkoli można określić, iż cel ten został osiągnięty w zadowalającym stopniu. W pełni zrealizowane założenia projektu, dotyczące kompleksowego ujęcia doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz wspomagania ich pracy pedagogicznej w określonych obszarach działalności szkoły i przedszkola, na pewno przyniosą efektywne i wymierne korzyści w rozwoju placówek. Zadania prowadzone w ramach projektu przyczyniły się do osiągnięcia następujących celów szczegółowych: wzrost komplementarności oferty doskonalenia z potrzebami rozwojowymi szkół/przedszkoli w wyniku diagnozy SORE, wzrost kompetencji nauczycieli w obszarze rozwojowym poprzez realizację rocznych programów wsparcia, wzrost wymiany wiedzy i umiejętności nauczycieli i dyrektorów w wyniku działalności sieci współpracy i samokształcenia.

Udział w projekcie pozwolił **498 nauczycielom** z powiatu jaworskiego stworzyć przestrzeń do wspólnej dyskusji oraz działania na rzecz własnego rozwoju i rozwoju szkoły,

pobudził do głębokiej refleksji, która dała początek pomysłom i odkryciu nowych możliwości pracy w wybranych obszarach.

Po zakończeniu projektu „Pilotażowy model doskonalenia nauczycieli i zewnętrznego wspomaganie szkół i przedszkoli w powiecie jaworskim” utrwalane są jego rezultaty:

- 1/ W dniu 22 października 2014 r., po zakończeniu projektu w dniu 30 września 2014 r., w siedzibie Powiatowego Centrum Poradnictwa Psychologiczno – Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego w Jaworze (realizator projektu) odbyła się konferencja upowszechniająca rezultaty projektu wśród dyrektorów szkół i przedszkoli, organów prowadzących i Dolnośląskiego Centrum Informacji Zawodowej i Doskonalenia Nauczycieli w Wałbrzychu, który realizował usługi ekspertyz w zakresie szkoleń nauczycieli.
- 2/ Na początku grudnia 2014 r. przedstawiłam Zarządowi Powiatu w Jaworze koncepcję przekształcenia Powiatowego Centrum Poradnictwa Psychologiczno – Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego w Jaworze od 1 lutego 2015 r. wymienionej jednostki oświatowej w Powiatowy Ośrodek Edukacji w Jaworze i wprowadzenia w życie modelu zewnętrznego wspomaganie szkół i przedszkoli.
- 3/ Na mocy uchwały Nr V/20/15 Rady Powiatu z dnia 29 stycznia 2015 roku od 1 lutego br. jednostka ta funkcjonuje pod nową nazwą: **Powiatowy Ośrodek Rozwoju Edukacji w Jaworze** i na podstawie nowego statutu. Jej zadaniem jest prowadzenie różnorodnych działań służących niesieniu pomocy uczniom, ich rodzicom oraz wzmacniających kompetencje nauczycieli.
- 4/ 17 lutego br. w siedzibie Powiatowego Ośrodka Rozwoju Edukacji w Jaworze (PORE) odbyło się spotkanie dyrektorów powiatowych jednostek oświatowych. W spotkaniu uczestniczyli dyrektorzy oraz przedstawiciele Starostwa Powiatowego: Wicestarosta i naczelnik Wydziału Edukacji, Zdrowia i Polityki Społecznej. Celem obrad było omówienie bieżącej sytuacji w powiatowej oświacie. Znaczną część posiedzenia stanowiła informacja na temat procesowego wsparcia szkół, planowania wspomaganie pracy szkół. Kolejne spotkanie odbyło się z dyrektorami przedszkoli 3 marca, a z dyrektorami szkół podstawowych i gimnazjum 5 marca.
- 5/ Kontynuowane są sieci współpracy i samokształcenia dyrektorów i nauczycieli. Po zakończeniu projektu funkcjonują: SWS dyrektorów, nauczycieli bibliotekarzy, pedagogów, psychologów, logopedów (Jaworskie koło logopedów), nauczycieli humanistów, nauczycieli przedmiotów przyrodniczych. Na razie zaplanowano spotkania bez udziału ekspertów.
- 6/ W ramach pilotażu pracownicy PORE mają pod opieką szkoły, w których realizowane są plany wspomaganie na rok szkolny 2014/2015. W tym celu opracowano plany wspomaganie dla 21 szkół i przedszkoli z powiatu jaworskiego, na podstawie diagnozy i badania potrzeb, przeprowadzonego we wrześniu 2014 r. Zadania realizowane są przez pracowników PORE w ramach ich zakresów czynności.

- 7/ Należy jednak podkreślić, iż w 10 placówkach plany te zostały obopólnie podpisane i są realizowane. Pozostałe plany realizowane są zgodnie z potrzebami placówek w ramach współpracy z jednostką. Zadania w zakresie wspomaganie realizowane są fakultatywnie, wykorzystując potencjał kadry PORE, jednak w ograniczonym zakresie.
- 8/ Powiat jaworski podpisał porozumienia z gminami na organizację doskonalenia zawodowego, a dyrektor PORE z dyrektorami placówek ponadgimnazjalnych.

Dobre praktyki placówki prezentowane były podczas ogólnopolskich konferencjach:

- 1/ Szkoła-Poradnia. Razem na rzecz ucznia. Pomoc uczniowi ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Wzmacnianie kompetencji nauczycieli (18 – 19.05. 2010 r. konferencja zorganizowana przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie.
- 2/ Seminarium w dniach 26 – 27.10.2010 r. w ramach sieci wsparcia WOM i POD w Sulejówku w związku z realizacją przez ORE w Warszawie projektu systemowego „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół”.
- 3/ Konferencja informacyjna dotycząca projektu „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół”. Wrocław, 14.11.2010 r. zorganizowana przez MEN i ORE dla przedstawicieli Kuratoriów Oświaty oraz publicznych i niepublicznych placówek doskonalenia nauczycieli działających na terenie województw: dolnośląskiego, opolskiego, lubuskiego i wielkopolskiego.
- 4/ Konferencja informacyjna dotycząca projektu „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół”. Sopot, 3.12.2010 r. zorganizowana przez MEN i ORE dla przedstawicieli Kuratoriów Oświaty oraz publicznych i niepublicznych placówek doskonalenia nauczycieli działających na terenie województw: pomorskiego, zachodniopomorskiego i warmińsko – mazurskiego.
- 5/ Spotkanie informacyjne pt. „Rozwiązania w zakresie wspomaganie szkół wypracowane przez samorządy lokalne – beneficjentów Konkursu 3.5”, które odbyło się w dniach 16-17 kwietnia 2015 roku.

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
fax 22 345 37 70

www.ore.edu.pl